

เหล็ยวหลัง
แลหน้า

ทศวรรษ

สิทธิมนุษยชน
ในสังคมไทย

เอกสาร/สื่อเผยแพร่ประกอบการศึกษา
“เหล็ยวหลังแลหน้า ๒ ทศวรรษ สิทธิมนุษยชนในสังคมไทย”

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

เหลียวหลัง
แลหน้า

ศึกษาโดย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัทธธีรา นาคอุไรรัตน์
อาจารย์หนึ่งนยา ไหลงาม
นายธนภัทร ลือวานิช
นายวัลลภ ภูมรา
นางสาวกัญญาณัช เวล้าแจ้ง

เอกสาร/สื่อเผยแพร่บทความสรุปการศึกษา
“เหลียวหลังแลหน้า ๒ ทศวรรษ สิทธิมนุษยชนในสังคมไทย”

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

2 คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของเอกสารแห่งชาติ

เอกสาร/สื่อเผยแพร่เพื่อทศวรรษการศึกษา “เหลียวหลังแลหน้า 2 ทศวรรษ สิทธิมนุษยชนในสังคมไทย” -- กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, 2565. 50 หน้า.

1. สิทธิมนุษยชน. I. พัชรีธรรมา นาคอุไรรัตน์. II. ชื่อเรื่อง.

323

ISBN 978-616-8274-20-0

พิมพ์ครั้งที่ 1 : สิงหาคม 2565

จำนวนพิมพ์ : 2,000 เล่ม

จัดพิมพ์โดย : สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550

อาคารรัฐประศาสนภักดี (อาคารบี) ชั้น 6 - 7

120 หมู่ที่ 3 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ 10210

โทรศัพท์ 0-2141-3800, 0-2141-3900

สายด่วนร้องเรียน 1377

เว็บไซต์ : www.nhrc.or.th

ออกแบบเนื้อหาและพิมพ์ที่:

DESIGNED & PRINTED BY
PRINTABLE

บริษัท พรินท์เอเบิล จำกัด

เลขที่ 285 ซอยพัฒนาการ 53 แขวงพัฒนาการ เขตสวนหลวง กทม. 10250

สอบถามสินค้าและบริการ 094-559-2965

สงวนลิขสิทธิ์ในประเทศไทยตาม พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2558 ยอมให้แจกจ่าย เปลี่ยนแปลง ดัดแปลง หรือใช้งานต้นฉบับที่ไม่ได้เป็นการทำเพื่อวัตถุประสงค์ในทางการค้า แต่ผู้รับอนุญาตต้องรับผิดชอบต่อความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์งานที่นำไปใช้เสมอ รวมทั้งเผยแพร่ผลงานสร้างสรรค์ให้มันับสัญญาอนุญาตแบบเดียวกันเสมอ

วัตถุประสงค์

เอกสาร/สื่อเผยแพร่ผลการศึกษาฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อเผยแพร่ทศวรรษการศึกษา “เหลียวหลังแลหน้า 2 ทศวรรษ สิทธิมนุษยชนในสังคมไทย” โดยประมวลจากรายงานการศึกษา “เหลียวหลังแลหน้า 2 ทศวรรษ สิทธิมนุษยชนในสังคมไทย” ซึ่งจัดทำโดยคณะผู้ศึกษาจากสถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อใช้เผยแพร่เป็นการทั่วไปกับบุคคล ภาคประชาชน องค์กรชุมชน ภาคเอกชน รวมถึงหน่วยงานรัฐ ทั้งภาคปฏิบัติและภาคนโยบาย เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อน และสร้างรูปธรรมการดำเนินการเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รวมถึงนำไปใช้ประโยชน์ที่เกี่ยวข้อง

สารบัญ

หน้า	เรื่อง
4	คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) กับการริเริ่มงานศึกษา
8	ที่มาและความสำคัญ
12	สรุปผลการศึกษา
14	1. พลวัตของสิทธิมนุษยชนในสังคมไทย
16	2. ส่องทศวรรษสิทธิมนุษยชนไทย
20	3. ส่องทศวรรษ กสม.
32	4. ปัญหา อุปสรรค ข้อท้าทาย
37	5. สรุปความก้าวหน้าของสิทธิมนุษยชนไทยในรอบ 2 ทศวรรษ
39	6. ข้อเสนอแนะ
41	รายการเอกสารอ้างอิง

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.)

กับการริเริ่มงานศึกษา

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) กับการริเริ่มงานศึกษา

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) มีหน้าที่และอำนาจตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 247 และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 มาตรา 26 และ 27 คือ

ตรวจสอบและรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนทุกกรณีโดยไม่ล่าช้าและเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมทั้งการเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้อง

จัดทำรายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศเสนอต่อรัฐสภาและคณะรัฐมนตรี และเผยแพร่ต่อประชาชน

เสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมตลอดทั้งการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งใด ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน

ชี้แจงและรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องโดยไม่ชักช้าในกรณีที่มีการรายงานสถานการณ์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยโดยไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรม

สร้างเสริมทุกภาคส่วนของสังคมให้ตระหนักถึงความสำคัญของสิทธิมนุษยชน

ส่งเสริม สนับสนุน และร่วมมือกับบุคคล หน่วยงานของรัฐ และภาคเอกชนในการศึกษา วิจัย และเผยแพร่ความรู้และพัฒนาความเข้มแข็งด้านสิทธิมนุษยชน รวมตลอดทั้งในการให้ความช่วยเหลือหรือเยียวยาแก่ผู้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน

ส่งเสริมและเผยแพร่ให้เด็ก เยาวชน และประชาชนทั่วไปตระหนักถึงสิทธิมนุษยชนของแต่ละบุคคลที่ทัดเทียมกัน และการเคารพในสิทธิมนุษยชนของบุคคลอื่น ซึ่งอาจแตกต่างกันในทางวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต และศาสนา

ส่งเสริมความร่วมมือและการประสานงานระหว่างหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน และองค์การระหว่างประเทศในด้านสิทธิมนุษยชน

เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการที่ประเทศไทยจะเข้าเป็นภาคีหรือ การปฏิบัติตามหนังสือสัญญาเกี่ยวกับการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

หน้าที่และอำนาจอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

กสม. ได้ริเริ่มโครงการ “เหลียวหลังแลหน้า ๒ ทศวรรษสิทธิมนุษยชนในสังคมไทย” โดยมี สถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นที่ปรึกษาและจัดทำการศึกษา ดังกล่าว ระหว่างกันยายน ๒๕๖๔ - มีนาคม ๒๕๖๕ โดยทำความเข้าใจพลวัตสิทธิมนุษยชน ในสังคมไทย ในเชิงประสบการณ์ ปฏิบัติการ ปัญหาอุปสรรค และข้อท้าทาย ตลอดจน ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ทำกระบวนการรวบรวมมุมมองผู้ปฏิบัติงาน/บุคคลที่เกี่ยวข้องกับ งานด้านสิทธิมนุษยชนทั้งภายในและภายนอก กสม. และสำนักงาน กสม. นำมาประมวล สังเคราะห์และถอดบทเรียนสะท้อนการปรับปรุงโครงสร้าง/นโยบาย (institutionalization) และการหล่อหลอม ตกผลึกและสร้างชุดความคิด (internalization) ผ่านพัฒนาการ ของ กสม. และสำนักงาน กสม. ในช่วงระหว่างปี ๒๕๔๔ - ๒๕๖๔

อนึ่ง ในส่วนเอกสาร/สื่อเผยแพร่บทสรุปการศึกษา “เหลียวหลังแลหน้า ๒ ทศวรรษ สิทธิมนุษยชนในสังคมไทย” ประมวลจากรายงานการศึกษา “เหลียวหลังแลหน้า ๒ ทศวรรษ สิทธิมนุษยชนในสังคมไทย” โดยได้ปรับปรุงข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติมจนถึงเดือน กรกฎาคม ๒๕๖๕

ที่มา และความสำคัญ

ที่มาและความสำคัญ

สังคมไทยภูมิใจเป็นอย่างยิ่งต่อการส่งเสริมสิทธิมนุษยชนสากล ด้วยเมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 2491 ที่ประชุมสมัชชาสหประชาชาติ สมัยที่ 3 ณ กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส และเป็นวันที่สมัชชามีมติที่ 217 A (III) รับรองปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights - UDHR) (สมเกียรติ เกียรติเลขากุล, 2561; บุญเกื้อ สมนึก, 2562) ซึ่งประเทศไทยเป็น 1 ใน 48 ประเทศที่ร่วมประชุมและออกเสียงรับรองมติดังกล่าว ขณะที่ มี 8 ประเทศที่งดออกเสียง โดยที่ไม่มีประเทศใดออกเสียงคัดค้านปฏิญญานี้ (กระทรวงการต่างประเทศ, มปป.) หลักฐานดังกล่าวแสดงให้เห็นบทบาทสำคัญของไทยในเวทีโลกด้านการเห็นคุณค่าความสำคัญของการเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อย่างเสมอภาคเท่าเทียมไม่น้อยกว่าชาติอื่น ๆ

ผ่านไป 49 ปีหลังการร่วมประกาศรับรองปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนร่วมกับนานาชาติ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ถือกำเนิดขึ้นอย่างเป็นทางการครั้งแรกภายใต้กฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ซึ่งเป็นรัฐธรรมนูญที่ส่งเสริมสิทธิพลเมืองในเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากที่สุด ในประวัติศาสตร์ไทย ทั้งนี้ ปฏิเสธไม่ได้ว่าบริบทสังคมการเมืองโลกที่กำลังอยู่ในบรรยากาศเสรีประชาธิปไตยแบ่งบานมีส่วนสำคัญในการหนุนเสริมขบวนการเคลื่อนไหวของภาคประชาชนด้วยเช่นกัน ขณะที่วิกฤตการณ์สำคัญ ๆ ของโลกที่กระทบต่อสิทธิมนุษยชนอย่างกว้างขวาง เช่น เหตุวินาศกรรม 11 กันยายน 2544 (เหตุการณ์ 9/11) ยังไม่ค่อยถูกกล่าวถึง

อย่างไรก็ตาม เมื่อ กสม. ได้ถือกำเนิดขึ้นอย่างเป็นทางการภายใต้บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ตามที่ปรากฏในหมวด 6 รัฐสภา ส่วนที่ 8 “คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ” แล้ว ยังต้องใช้เวลาอีกระยะหนึ่งในการตราพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เพื่อรับรองการจัดตั้งอำนาจหน้าที่ และการดำเนินงานของ กสม. ขึ้นอย่างเป็นทางการ ก่อนที่จะมีกระบวนการและขั้นตอนในการสรรหาและคัดเลือกผู้ที่มาดำรงตำแหน่งและปฏิบัติหน้าที่ กสม. ชุดที่ 1

ที่ผ่านมา กสม. ได้รณรงค์ส่งเสริมการพิทักษ์ปกป้องสิทธิมนุษยชนมาจนครบรอบ 20 ปี ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 3 ฉบับ โดยปัจจุบัน กสม. ทำงานภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 247 และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 มาตรา 26

และมาตรา 27 (1) กำหนดให้ กสม. มีหน้าที่และอำนาจในการส่งเสริม สนับสนุน และร่วมมือกับบุคคล หน่วยงานของรัฐ และภาคเอกชนในการศึกษา วิจัย และเผยแพร่ความรู้ และพัฒนาความเข้มแข็งด้านสิทธิมนุษยชน และมาตรา 48 กำหนดให้สำนักงาน กสม. มีหน้าที่และอำนาจในเรื่องงานธุรการ การอำนวยความสะดวก ช่วยเหลือ ส่งเสริม และสนับสนุน การปฏิบัติงานของ กสม. รวมทั้งศึกษา รวบรวม วิเคราะห์ข้อมูล และสนับสนุนให้มีการวิจัยเกี่ยวกับงานของ กสม. ดังนั้น ในปี 2564 คณะกรรมการมีมติเห็นชอบให้มีการทบทวนการทำงานที่ผ่านมาขององค์กรเพื่อการพัฒนาปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในการให้บริการประชาชนภายใต้ยุทธศาสตร์: แผนยุทธศาสตร์คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2565 ยุทธศาสตร์ที่ 5 กลยุทธ์ที่ 5.1 ปรับปรุงกระบวนการทำงานในการกิจหลักขององค์กร (core business process redesign) กลยุทธ์ที่ 5.2 พัฒนาการบริหารจัดการองค์กร ทรัพยากรบุคคลและงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพด้วยความเป็นธรรมและโปร่งใส และกลยุทธ์ที่ 5.3 พัฒนาให้เป็นองค์กรเรียนรู้ (learning organization) เพื่อเป็นการพัฒนาระบบและองค์ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชนโดยรวม โดยมีเป้าประสงค์ คือ การรวบรวมมุมมองของผู้ปฏิบัติงาน/บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานด้านสิทธิมนุษยชนทั้งภายในและภายนอก กสม. และสำนักงาน กสม. เพื่อประมวล สังเคราะห์และถอดบทเรียน โดยสะท้อนการปรับปรุงโครงสร้าง/นโยบาย (institutionalization) และการหล่อหลอม ตกผลึกและสร้างชุดความคิด (internalization) ผ่านพัฒนาการของ กสม. และสำนักงาน กสม. ในช่วงระหว่างปี 2544 - 2564 ตลอดจนรับฟังการสะท้อนจากองค์กรและหน่วยงานภายนอกต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและจัดทำเป็นเอกสารและสื่อเผยแพร่และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับพลวัตของสิทธิมนุษยชนในสังคมไทยครอบคลุมความมุ่งมั่น การปฏิบัติ ปัญหาอุปสรรค และข้อท้าทาย ตลอดจนข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการกำหนดยุทธศาสตร์การทำงาน ของ กสม. ในอนาคต จึงเป็นการสมควรที่จะต้องดำเนินการศึกษาถอดบทเรียนอย่างเป็นระบบ และเป็นที่มาของโครงการ “เหลียวหลังแลหน้า 2 ทศวรรษ สิทธิมนุษยชน ในสังคมไทย”

ระเบียบวิธีศึกษา

โครงการนี้ใช้ระเบียบวิธีศึกษาเชิงคุณภาพ โดยออกแบบกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล ออกเป็น 5 วิธี ได้แก่ 1) การศึกษาวิจัยเอกสาร 2) การสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 33 คน 3) การสนทนากลุ่ม จำนวน 2 ครั้ง 4) การจัดทำแบบสอบถามความคิดเห็น จำนวน 50 คน 5) การจัดเวทีสาธารณะ จำนวน 1 ครั้ง และวิเคราะห์ผลด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) การนำเสนอด้วยการพรรณนาความประกอบกับเรื่องเล่า (narratives)

สรุป ผลการศึกษา

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาพบว่า

1. พลวัตของสิทธิมนุษยชนในสังคมไทย

1.1 จุดเริ่มต้นของสิทธิมนุษยชนสากลในประเทศไทย

อาจกล่าวได้ว่าเริ่มต้นพร้อมกับนานาชาติที่เป็นสมาชิกร่วมลงนามรับรองปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน จำนวน 48 ประเทศตั้งแต่ปี 2491 และอีก 49 ปีถัดมา จึงสามารถก่อตั้งสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (National Human Rights Institute) ได้ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หลังจากนั้นในปี 2544 กสม. ชุดที่ 1 จึงได้รับการสรรหาและเริ่มปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเป็นทางการ โดยมีคณะกรรมการ 11 คน ดำรงวาระ 7 ปี อย่างไรก็ตาม ด้วยเสถียรภาพทางการเมืองไทยที่ไม่ได้เป็นประชาธิปไตยอย่างมั่นคงและต่อเนื่อง มีการรัฐประหารอีก 2 ครั้งตามมา ทำให้ต้องมีการร่างรัฐธรรมนูญใหม่อีก 2 ฉบับ คือ ฉบับปี พุทธศักราช 2550 และ 2560 ส่งผลต่อการได้มาซึ่ง กสม. รวมทั้งอำนาจ หน้าที่ ที่ถูกกำหนดในกฎหมายรัฐธรรมนูญมีเนื้อหาสาระต่างกัน ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของ กสม. ไปด้วย

กสม. ชุดที่ 4 จำนวน 6 คน ประกอบด้วย ประธานกรรมการและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ 5 คน ได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ตั้งแต่วันที่ 25 พฤษภาคม 2564 และต่อมาได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติอีก 1 คน เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2565 ซึ่งครบตามที่กฎหมายกำหนด

1.2 การเคลื่อนไหวด้านสิทธิมนุษยชนในสังคมไทยแบ่งออกได้ ดังนี้

1.2.1

การเคลื่อนไหวของภาคประชาชนในเรื่องเกี่ยวกับสิทธิชุมชน สิทธิแรงงาน สิทธิผู้หญิง สิทธิการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งเคลื่อนไหวอย่างมาก ตั้งแต่ช่วงทศวรรษ 2510 เป็นต้นมา แต่ภาษาสิทธิมนุษยชนยังไม่เป็นที่แพร่หลายในขบวนการเคลื่อนไหวของภาคประชาชนมากนัก ภาษาที่หมายถึงสิทธิมนุษยชนและถูกใช้ในช่วงเวลานั้น ได้แก่ คำว่าสิทธิชุมชน การกดขี่ ความอยุติธรรม ความไม่เป็นธรรม เป็นต้น

1.2.2

การเคลื่อนไหวทางวิชาการ เริ่มมีงานศึกษาและงานตีพิมพ์เผยแพร่ เอกสารวิชาการที่เกี่ยวข้องกับประเด็นสิทธิมนุษยชนบ้าง เช่น วารสารผู้ไถ่ของคณะกรรมการยุติธรรมและสันติแห่งประเทศไทย (ยส.) ที่ก่อตั้งมาตั้งแต่ปี 2525 ซึ่งต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นคณะกรรมการคาทอลิกเพื่อความยุติธรรมและสันติ เป็นองค์กรฝ่ายสังคม ภายใต้สภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย และเริ่มมีงานเขียนที่ใช้คำว่า “สิทธิมนุษยชน” เช่น

- ชุดโครงการวิจัยพัฒนาการสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย ซึ่งมี 10 โครงการวิจัยย่อยในชุดนี้ (2524)
- งานของชัยวัฒน์ สถาอานันท์ เรื่อง การแนะนำและวิจารณ์การเรียนการสอนสิทธิมนุษยชน (2528)
- งานของเสน่ห์ จามริก เรื่อง พัฒนาการสิทธิมนุษยชนในสังคมไทย (2531) หลังจากรัฐธรรมนูญกำหนดให้มี กสม. งานวิชาการด้านสิทธิมนุษยชนเริ่มมีพัฒนาการที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น ตัวอย่างเช่น
- ชุดโครงการวิจัยสิทธิมนุษยชนในสถานการณ์สากล ซึ่งมี 9 โครงการย่อย (2542)
- งานของเสน่ห์ จามริก เรื่อง สิทธิมนุษยชน: เกณฑ์คุณค่าและฐานความคิด (2542) และ เรื่อง สิทธิมนุษยชนไทยในกระแสโลก (2549)
- งานของธนศ อารักษ์สุวรรณ เรื่อง กำหนดและความเป็นมาของสิทธิมนุษยชน (2549)

ส่งผลให้ภาษาสิทธิมนุษยชนได้ถูกพูดถึงอย่างกว้างขวางมากขึ้น

1

2

3

4

1.2.3

มีการจัดการเรียนการสอนสิทธิมนุษยชนแห่งแรกในระดับบัณฑิตศึกษา เมื่อปี 2542 โดยโครงการจัดตั้งสำนักงานสิทธิมนุษยชนศึกษาและการพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสิทธิมนุษยชน เป็นหลักสูตรนานาชาติและเป็นหลักสูตรแรกของประเทศไทย

2. สองทศวรรษสิทธิมนุษยชนไทย

2.1 พัฒนาการทางด้านการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจเรื่องสิทธิมนุษยชน

2.1.1

มีหลักสูตรสิทธิมนุษยชนสำหรับโรงเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อความยุติธรรมและสันติ (ยส.) ได้จัดทำหลักสูตรการอบรม และต่อมาได้จัดทำหนังสือคู่มือสำหรับการจัดการเรียนการสอนเรื่องสิทธิมนุษยชนขึ้นมา 1 เล่ม เรื่อง เส้นทางสู่สิทธิมนุษยชนศึกษา ในปี 2545 แต่ยังไม่ได้รับการบรรจุเข้าเป็นหลักสูตรของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนี้ มูลนิธิและองค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรไม่แสวงหาผลกำไร ทั้งที่เป็นองค์กรในประเทศไทย และองค์กรข้ามชาติต่าง ๆ ถือเป็นกลุ่มที่มีบทบาทนำในการรณรงค์ส่งเสริมสิทธิมนุษยชนในสังคมไทย

2.1.2

มีความพยายามขยายหลักสูตรการศึกษาในระดับอุดมศึกษาเพิ่มเติมในประเทศไทย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยวิทยาลัยการเมืองการปกครอง ได้เปิดหลักสูตรคูขนานนิติศาสตรบัณฑิต และศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาสิทธิมนุษยชนศึกษา หลังจากนั้นได้ร่างหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาสิทธิมนุษยชนศึกษาในปี 2556 และเริ่มเปิดรับนักศึกษาในปีการศึกษา 2559 - 2560 ก่อนจะปิดหลักสูตรด้วยเหตุผลเรื่องความไม่คุ้มต้นทุน ในขณะที่มหาวิทยาลัยมหิดล ยังคงเปิดการเรียนการสอนหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา (นานาชาติ) ทั้งปริญญาโท และปริญญาเอก และยังเพิ่มหลักสูตรภาษาไทยในระดับปริญญาโท ในสาขาวิชาสิทธิมนุษยชนและการพัฒนา และสาขาสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา ซึ่งทำให้การศึกษาสิทธิมนุษยชนในระดับอุดมศึกษาในปี 2565 ยังคงมีมหาวิทยาลัยมหิดลเพียงแห่งเดียว ที่จัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนอย่างเป็นทางการ

ในปี 2563 มีการจัดทำหนังสือคู่มือการจัดการเรียนการสอนสิทธิมนุษยชน
ศึกษา สำหรับระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมีมติที่ประชุมคณะรัฐมนตรี
วันที่ 26 พฤษภาคม 2563 เรื่องการส่งเสริมการเรียนการสอนเรื่อง
สิทธิมนุษยชน โดยสำนักงาน กสม. ได้จัดทำคู่มือการจัดการเรียนรู้
สิทธิมนุษยชนศึกษา สำหรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้ง 5 ช่วงชั้น และ
มีโครงการฝึกอบรมสำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นระยะ ๆ

2.2 พัฒนาการเชิงประเด็นสิทธิมนุษยชน

นับจากมีคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พบว่ามีความก้าวหน้าในเชิงประเด็นหลายเรื่อง ทั้งนี้ มิสามารถกล่าวได้ว่าเป็นความสำเร็จของใครคนใดคนหนึ่ง หากแต่ผู้ให้ข้อมูลทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องต่างนิยามว่า “เป็นความสำเร็จร่วมกัน” ในการขับเคลื่อนจนกระทั่งมีการลงนามในพันธกรณีหลักด้านสิทธิมนุษยชน จำนวน 7 ฉบับ จาก 9 ฉบับ ได้แก่

1

อนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ
Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination (CERD)
พ.ศ. 2508 และไทยเข้าเป็นภาคีโดยการภาคยานุวัติเมื่อวันที่ 28 มกราคม 2546

2

กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง
International Covenant on Civil and Political Rights (ICCPR)
พ.ศ. 2509 และไทยเข้าเป็นภาคีโดยการภาคยานุวัติเมื่อวันที่ 29 ตุลาคม 2539

3

กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม
International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights (ICESCR)
พ.ศ. 2509 และไทยเข้าเป็นภาคีโดยการภาคยานุวัติเมื่อวันที่ 5 กันยายน 2542

4

อนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ
Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women (CEDAW)
พ.ศ. 2522 และไทยเข้าเป็นภาคีโดยการภาคยานุวัติเมื่อวันที่ 9 สิงหาคม 2528

๕ อนุสัญญาต่อต้านการทรมาน และการปะทะกับหรือการลงโทษอื่น
ที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ต่ำช้าศักดิ์ศรี

Convention Against Torture and other Cruel, Inhuman or Degrading
Treatment or Punishment (CAT)

พ.ศ. 2527 และไทยเข้าเป็นภาคีโดยการภาคยานุวัติเมื่อวันที่ 2 ตุลาคม 2550

๖ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก

Convention on the Rights of the Child (CRC)

พ.ศ. 2532 และไทยเข้าเป็นภาคีโดยการภาคยานุวัติเมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2535

๗ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ

Convention on the Rights of the Persons with Disabilities (CRPD)

พ.ศ. 2549 และไทยเข้าเป็นภาคีโดยการให้สัตยาบันเมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2551

๘ อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการ
หายสาบสูญโดยถูกบังคับ

International Convention for the Protection of All Persons from Enforced
Disappearance (CED)

พ.ศ. 2549 โดยไทยลงนามแล้ว เมื่อวันที่ 9 มกราคม 2555 และอยู่ระหว่าง
การดำเนินการเพื่อให้สัตยาบันเข้าเป็นภาคี

๙ อนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิของแรงงานบังคับข้ามถิ่นฐาน
และสมาชิกในครอบครัว

Convention on the Protection of the Rights of Migrants Workers and
Member of their Families (CMW)

พ.ศ. 2533 ไทยยังไม่ได้เข้าเป็นภาคี

1

2

3

4

3. สองทศวรรษ กสม.

3.1 ความมุ่งมั่น

ผลจากการวิจัยพบว่า

3.1.1

ความมุ่งมั่นและแรงบันดาลใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการทำงาน ผลักดันเรื่องสิทธิมนุษยชนในสังคมไทยไม่ได้มาจากการเรียนการสอน สิทธิมนุษยชนโดยตรงในฐานะที่เป็นสาขาวิชา หากแต่มีสาเหตุสำคัญ มาจากการมีประสบการณ์ตรงและการรับรู้ปรากฏการณ์ความเป็นไป ของสังคม ซึ่งสะท้อนผ่านเรื่องเล่าจากประสบการณ์ตรงที่สำคัญหลายเรื่อง ซึ่งสรุปเป็นประเด็นได้ ดังนี้

3.1.1.1

ระบบการศึกษาในระดับอุดมศึกษาก่อนเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 ซึ่งเป็นยุคที่อุดมการณ์เสรีประชาธิปไตย และแนวคิดเกี่ยวกับสังคมนิยมเบ่งบาน มีความปรารถนา จะเห็นสังคมที่เป็นธรรม มีความเสมอภาค ชาวไร่ชาวนา ไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบและมีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง มีส่วนร่วมในการพัฒนาบ้านเมืองในทิศทางที่ส่งเสริม ให้คุณภาพชีวิตประชาชนทั่วไปดีขึ้น ระบบการศึกษา ที่เปิดให้นักเรียนนักศึกษาได้ออกค่ายอาสาสมัครพัฒนา ชนบท ทำให้ได้เห็นความยากลำบากของชาวไร่ชาวนาและ เกษตรกรไทย โดยเฉพาะกิจกรรมค่ายอาสาพัฒนาชนบท ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ถือเป็นแหล่งบ่มเพาะสร้าง แรงบันดาลใจในเรื่องสิทธิมนุษยชน ความเป็นธรรม และ ความเป็นคนเสมอกันให้กับขบวนการนักเรียน นักศึกษา ขบวนการชาวไร่ชาวนาเป็นอย่างมาก เป็นจุดเริ่มต้น ที่สำคัญที่เป็นขุมพลังทำให้นักเรียนนักศึกษาหลากหลาย สาขาวิชา เช่น นักศึกษาแพทย์ นักศึกษารัฐศาสตร์นักศึกษา นิติศาสตร์ และสาขาอื่น ๆ เคลื่อนไหวเพื่อรณรงค์ส่งเสริม สิทธิมนุษยชนในสังคมไทยขณะนั้น

3.1.1.2

การมีประสบการณ์ตรงในฐานะผู้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน โดยเฉพาะแรงงานหญิงที่ทำงานโดยไม่มีสิทธิและสวัสดิการ การจ้างงานที่เหมาะสมตามมาตรฐานที่ควรเป็น ทำให้รู้สึกได้ถึงความเป็นธรรมจึงต้องการเรียกร้องความเป็นธรรม สำหรับตนเองและบรรดาแรงงานด้วยกัน

3.1.1.3

การมีประสบการณ์ตรงในฐานะอาสาสมัครทำงานให้กับ องค์การไม่แสวงหาผลกำไรในประเด็นที่เกี่ยวกับผู้อพยพลี้ภัยสงครามกลางเมืองตามแนวชายแดน

3.1.2

กสม. มีความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะใช้ประสบการณ์ความรู้ ความเชี่ยวชาญ ของตนเพื่อผลักดันให้เกิดการเคารพสิทธิมนุษยชนในสังคมไทย โดยเฉพาะ ในส่วนของประชาชนที่มีถูกกดขี่เอารัดเอาเปรียบแม้จะรู้ว่าเป็นงานที่ยาก กรรมการส่วนมากในชุดที่ 1 เป็นผู้ทำงานเพื่อปกป้องสิทธิประชาชน มาก่อน มีบทบาทและมีส่วนร่วมในขบวนการภาคประชาชนมาตั้งแต่ ก่อนปี 2540 และมีประสบการณ์ร่วมกับกลุ่มเครือข่ายผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในการรณรงค์ผลักดันเรื่องสิทธิมนุษยชนในสังคมไทย และความมุ่งมั่น จากแรงบันดาลใจนี้สัมพันธ์กับการยอมรับ เชื่อมั่น และไว้วางใจของ ภาคประชาชนต่อความพยายามทุ่มเทหลักดันงานด้านสิทธิมนุษยชน ของ กสม. โดยเฉพาะในกรณีที่เป็นเรื่องยาก หรือที่เรียกว่า “งานร้อน” และ สัมพันธ์กับเรื่องเล่าความคาดหวังและความพึงพอใจของภาคประชาชนด้วย

3.1.3

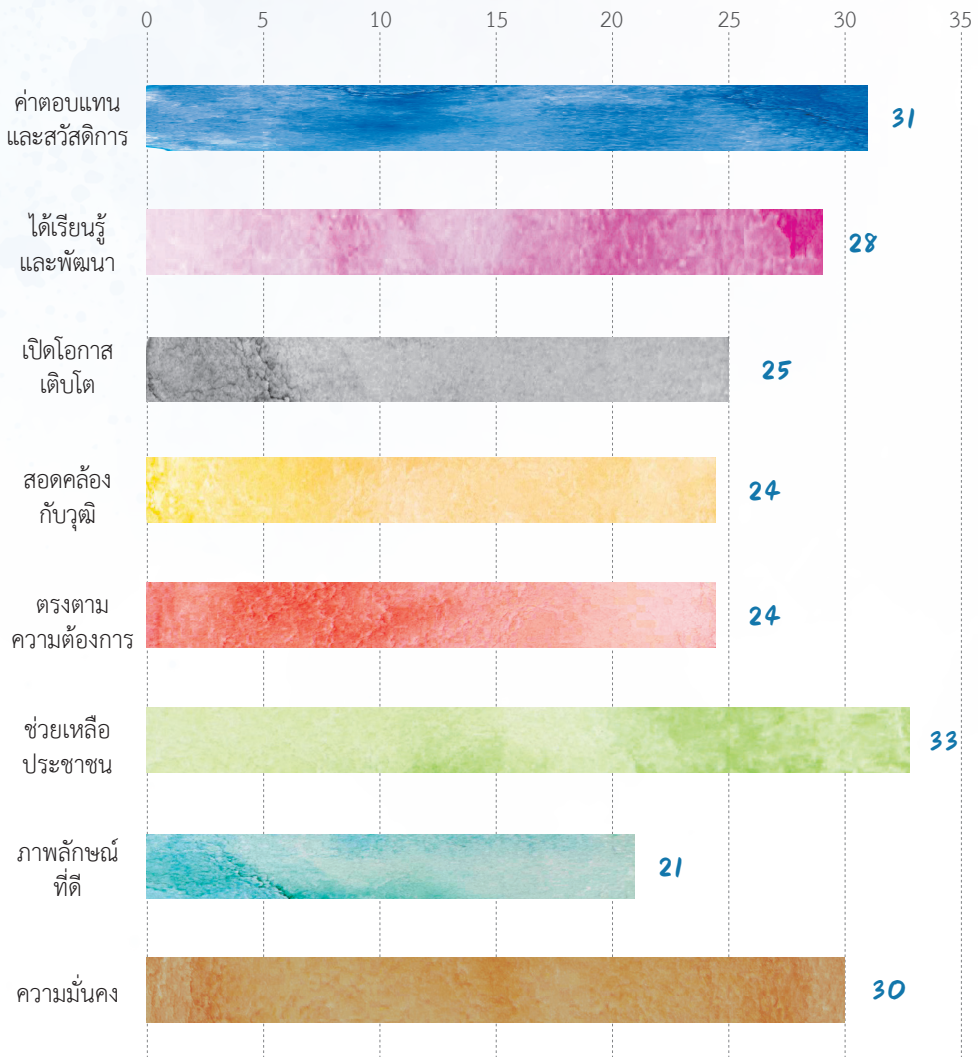
ในส่วนของบุคลากรในสำนักงาน กสม. แม้ว่าจะมีการโอนย้ายจากหน่วยงานราชการหลายแห่ง ทว่าหลายคนมีความมุ่งมั่นตั้งใจและต้องการสร้างการเปลี่ยนแปลงโดยเฉพาะในเชิงนโยบายเพื่อให้การปฏิบัติต่อประชาชนเป็นไปอย่างเสมอภาค ทั้งนี้ หลายคนมีแรงบันดาลใจมาจากการมีประสบการณ์ตรงต่อการมองเห็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อประชาชนมาก่อน หลายคนเคยทำงานเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนบางประเด็นในหน่วยงานเดิมเมื่อมีสำนักงาน กสม. เกิดขึ้น จึงได้รับการเชิญชวนให้มาร่วมทำงานด้วย มุ่งหวังจะก่อให้เกิดการขับเคลื่อนในประเด็นนั้น ๆ อย่างได้ผลมากขึ้น ในขณะที่บุคลากรที่ผ่านการสอบคัดเลือกเข้ามาใหม่หลายคนมีความมุ่งมั่นตั้งใจต้องการทำงานด้านสิทธิมนุษยชนเป็นทุนเดิม และมีหลายคนสำเร็จการศึกษาทางด้านสิทธิมนุษยชนโดยตรง

3.1.4

ความเสมอภาคเป็นธรรม การเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และลดการละเมิดสิทธิมนุษยชน เป็นจุดร่วมสำคัญที่ทั้ง กสม. และบุคลากรในสำนักงาน กสม. ปรารถนาจะมีส่วนร่วมในการสร้างให้เกิดขึ้น และสอดคล้องกับความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากภาคส่วนต่าง ๆ

ตารางแสดงเหตุผลในการตัดสินใจเข้ามาทำงานที่สำนักงาน กสม.

คำอธิบาย:

- (1) เหตุผลในการตัดสินใจเข้ามาทำงานที่สำนักงาน กสม. รวบรวมจากแบบสอบถามผ่านระบบออนไลน์ โดยมีเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน กสม. 50 รายตอบแบบสอบถามดังกล่าว
- (2) ด้วยหลักการเคารพการตัดสินใจของผู้ให้ข้อมูลในการตอบคำถามตามจริยธรรมการวิจัยในคน บางข้อคำถามผู้ให้ข้อมูลไม่ประสงค์ตอบคำถาม ดังนั้น แต่ละข้อคำถามจึงอาจจะมีคำตอบไม่ครบ 50 ราย

3.2 การปฏิบัติงาน

3.2.1 การทำงานภายใต้มาตรฐานสากล “หลักการปารีส” (The Paris Principles)

3.2.1.1 มีข้อสงสัยเรื่องความเป็นอิสระในการทำงาน พบว่า ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มีประเด็นที่ก่อให้เกิดความสงสัยในเรื่องความเป็นอิสระในการทำงาน ด้วยหลักเกณฑ์ในกระบวนการสรรหา กสม. นั้น ไม่ได้แสดงให้เห็นที่มาของคณะกรรมการสรรหาที่หลากหลายโดยเฉพาะตัวแทนที่มาจากภาคประชาชน ซึ่งตามรัฐธรรมนูญบับดังกล่าวระบุให้ กสม. ใช้หลักการเดียวกันกับผู้ตรวจการแผ่นดินในเรื่องการสรรหาดังกล่าว ตามมาตรา 243 ความว่า

การสรรหาและการเลือกผู้ตรวจการแผ่นดินให้นำบทบัญญัติมาตรา 206 และมาตรา 207 มาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยให้มีคณะกรรมการสรรหาจำนวนเจ็ดคน ประกอบด้วย ประธานศาลฎีกา ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลปกครองสูงสุด ประธานสภาผู้แทนราษฎร ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร บุคคลซึ่งที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาคัดเลือกจำนวนหนึ่งคน และบุคคลซึ่งที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดคัดเลือกจำนวนหนึ่งคน และให้นำบทบัญญัติมาตรา 231 (1) วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ขณะเดียวกัน ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ซึ่งมีบทบัญญัติให้มีคณะกรรมการ สรรหาที่หลากหลาย สอดคล้องกับหลักความเป็นอิสระ ในการทำงานของคณะกรรมการ ทว่าในมาตรา 247 ข้อ 4 ชี้แจงและรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องโดยไม่ชักช้า ในกรณีที่มีการรายงานสถานการณ์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน ในประเทศไทยโดยไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรม ก็เป็นประเด็น ที่อยู่ในความสงสัยทำให้เกิดการไม่เชื่อมั่นไว้วางใจในความ เป็นอิสระจากการถูกครอบงำจากรัฐบาล ทั้งนี้ ผู้ให้ข้อมูล ส่วนใหญ่ชี้ให้เห็นว่า เป็นผลพวงจากการที่ขั้นตอนสุดท้าย ของการสรรหาคณะกรรมการต้องผ่านความเห็นชอบจาก วุฒิสภา ซึ่งวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ไม่ได้มาจากการมีส่วนร่วมของภาค ประชาชน

3.2.1.2

โดยหลักการนั้นได้ระบุให้มีการกำหนดภาระหน้าที่อย่างชัดเจน และมีอำนาจเพียงพอในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ตามรัฐธรรมนูญ ทว่าที่ผ่านมา มีเพียงรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ที่กล่าวว่าได้เขียน ครอบคลุมหลักการข้างต้นมากที่สุด โดยเฉพาะในมาตรา 257 ข้อ (2) เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่เห็นชอบตามที่ผู้ร้องเรียนว่าบทบัญญัติแห่ง กฎหมายใดกระทบต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับ ความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยวิधिพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ (3) เสนอเรื่อง พร้อมด้วยความเห็นต่อศาลปกครอง ในกรณีที่เห็นชอบตามที่ มีผู้ร้องเรียนว่า กฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใดในทางปกครอง กระทบต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาที่เกี่ยวกับความชอบ ด้วยรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติจัดตั้ง ศาลปกครองและวิधिพิจารณาคติปกครอง และ (4) ฟ้องคดีต่อ ศาลยุติธรรมแทนผู้เสียหาย เมื่อได้รับการร้องขอจากผู้เสียหาย

1

2

3

4

และเป็นกรณีให้เห็นสมควรเพื่อแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนเป็นส่วนรวม ดังนั้น ตามที่กฎหมายบัญญัติจึงเป็นอำนาจหน้าที่สำคัญที่จะสนับสนุนให้ กสม. สามารถปกป้องสิทธิมนุษยชนของผู้ที่ถูกละเมิดได้อย่างดีที่สุดเท่าที่กฎหมายไทยเคยมี แต่ถูกยกเลิกไปในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

3.2.1.3 หลักการข้อที่ 4 กสม. ต้องเป็นสถาบันที่บุคคลและคณะบุคคลทุกฝ่าย สามารถเข้าถึงได้ง่าย โดยมีกฎเกณฑ์และกระบวนการทำงานที่ประชาชนสามารถติดต่อยื่นคำร้องเรียนได้ อย่างสะดวกรวดเร็ว มีสำนักงานสาขาทุกภูมิภาคเพื่อรับเรื่องราวร้องทุกข์ได้ทั่วประเทศ พบว่าหลักการข้อนี้ได้รับการปฏิบัติในตั้งแต่ กสม. ชุดที่ 3 อย่างเป็นรูปธรรม เห็นได้จากการประสานความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาทั้ง 12 แห่งทั่วประเทศ อย่างไรก็ตาม ในส่วนของการทำงานกับเครือข่ายภาคประชาชนอื่น ๆ พบว่า มีการเปลี่ยนแปลงไปพอสมควรใน กสม. ชุดที่ 3 โดยเฉพาะเครือข่ายด้านสิทธิมนุษยชนทางการเมืองที่มีหลายเสียงสะท้อนให้เห็นว่า “ไม่มีการทำงานร่วมกันเลย” ขณะที่เครือข่ายสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมมีความร่วมมือกับภาคธุรกิจในระดับธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน

3.2.1.4 หลักการปารีสอีกประการที่ต้องยึดหลักการความร่วมมือกับทุกฝ่ายตั้งแต่สหประชาชาติ สถาบันสิทธิมนุษยชนระดับภูมิภาคและระดับประเทศ องค์การเอกชนหรือองค์การที่มีใช้ของรัฐ (NGO) ตลอดจนองค์การระหว่างรัฐบาล (Intergovernmental Organizations) ที่มีหน้าที่ส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและกับหน่วยงานตุลาการ พบว่า ในการทำงานของ กสม. ชุดที่ 1 ค่อนข้างมีความร่วมมือกับทุกภาคส่วนในระดับดีมาก เสียงสะท้อนจากผู้ให้ข้อมูลยืนยันตรงกัน

3.2.1.5 สำหรับหลักการปฏิบัติในเรื่องการต้องยึดหลักประสิทธิภาพในเชิงปฏิบัติการ (Operational efficiency) โดยการจัดหาทรัพยากรที่เพียงพอ วิธีการทำงานที่ไม่เป็นแบบราชการ บุคลากรมีความรู้ และความเข้าใจเรื่องสิทธิมนุษยชน พบเสียงสะท้อนจากบุคลากรภายในองค์กรเองว่า ภายในองค์กรยังยึดติดกับวัฒนธรรมและการทำงานแบบองค์กรราชการค่อนข้างมาก บุคลากรขาดความรู้ ความเชี่ยวชาญและความแม่นยำในหลักการสากล บางส่วนไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องสิทธิมนุษยชน และมีความต้องการพัฒนาความรู้และทักษะในการทำงานเพื่อปกป้องส่งเสริมสิทธิมนุษยชนอีกมาก ยิ่งกว่านั้น บุคลากรในองค์กรยังสะท้อนความต้องการทรัพยากรและเครื่องมือที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพเพื่อช่วยให้การทำงานมีความเหมาะสมกับปริมาณงานที่เพิ่มมากขึ้น และสภาพการทำงานที่ต้องปรับให้ทันกับเวลาที่กำหนดไว้ในแต่ละตัวชี้วัดขององค์กร

3.2.1.6

สำหรับการปฏิบัติตามหลักความรับผิดชอบทางด้านกฎหมาย และด้านการเงินต่อรัฐบาลและรัฐสภา โดยต้องเผยแพร่ รายงานและให้สาธารณชนตรวจสอบการทำงานของ กสม. ได้อย่างแท้จริง พบว่า มีเสียงเรียกร้องจากมุมมองของ คนนอกว่า การรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีควรปรับ รูปแบบให้เป็นการรายงานต่อภาคประชาชน โดยอาจจัดเป็น มหกรรมด้านสิทธิมนุษยชนประจำปี ไม่ควรรายงานต่อรัฐสภา เท่านั้น ขณะที่มุมมองภายในของ กสม. พบว่า มีช่องว่าง และความแตกต่างระหว่างรัฐสภา กับ สภาผู้แทนราษฎร ในเรื่องความเข้าใจต่อการรายงานประเมินสถานการณ์ สิทธิมนุษยชนและรายงานผลการปฏิบัติงาน ของ กสม. ปัจจุบันในส่วนของรัฐสภายังมีความไม่เข้าใจงานด้าน สิทธิมนุษยชนอยู่มาก ในขณะที่สภาผู้แทนราษฎรมีความ เข้าใจงานด้านสิทธิมนุษยชนมากกว่า ซึ่งทั้งสองส่วนมีผลต่อ การขับเคลื่อนงานของ กสม. ในเชิงนโยบายตลอดจน การแก้ไขกฎหมายซึ่งต้องผ่านความเห็นชอบของทั้งสองสภา ก่อนที่จะมีการประกาศใช้จริง และเกี่ยวพันกับการแก้ไข ข้อกฎหมายภายในประเทศเพื่อให้สอดคล้องกับพันธกรณีหลัก ที่ไทยลงนามรับรองด้วย

3.3 การปกป้องคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

3.3.1

มีงานที่อาจกล่าวได้ว่าประสบความสำเร็จร่วมกันระหว่าง กสม. กับภาคีเครือข่ายในการปกป้องสิทธิมนุษยชนที่สำคัญที่ถูกกล่าวถึงตรงกัน คือ ในประเด็นคนไร้รัฐพลัดถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิชาการที่กล่าวถึงเรื่องนี้ไว้เช่นกันว่า มีการผลักดันให้มีการออกพระราชบัญญัติสัญชาติ ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2555 และนำไปใช้อย่างเป็นรูปธรรมในการคืนสัญชาติให้กับคนไทยพลัดถิ่น (เสาวณีย์ แก้วกุลกาญจน์ และ วิศรุต สำลีอ่อน, 2559)

3.3.2

การทำงานของ กสม. ชุดที่ 1 ถือเป็นชุดที่ได้รับการกล่าวถึงว่ามีความใกล้ชิดกับผู้ถูกละเมิดสิทธิ แต่มีข้อจำกัดเรื่องการแก้ไขปัญหาการละเมิด เนื่องจากเป็นองค์กรใหม่ บุคลากรในสำนักงาน กสม. ยังติดกับดักวัฒนธรรมระบบราชการไทยที่มีขั้นตอนมาก มีความล่าช้าในการดำเนินการ และไม่มีกระบวนการกลั่นกรองที่มีประสิทธิภาพ ทำให้เรื่องร้องเรียนจำนวนมากตกค้างไม่สามารถแก้ไขได้ในระยะเวลาอันสั้น ขณะที่ยังพบข้อจำกัดในภาพรวมด้านความขัดแย้งภายใน กสม. ทำให้งานปกป้องคุ้มครองสิทธิมนุษยชนถูกตั้งคำถามจากประชาชนที่มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

3.3.3

ความล่าช้าในการออกมาปกป้องสิทธิประชาชน โดยเฉพาะในเรื่องสิทธิทางการเมือง เช่น เรื่องที่ดิน การอุ้มหาย การแสดงออกทางการเมืองของประชาชน และการคุกคามประชาชนโดยรัฐโดยเฉพาะในช่วงรัฐประหารปี 2557

1

2

3

4

3.4 การจัดทำรายงานประเมินสถานการณ์การละเมิดสิทธิมนุษยชน

3.4.1

มีความล่าช้าในการจัดทำและนำเสนอรายงานประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในช่วงต้นของ กสม. ทำให้ถูกปรับลดสถานะจาก A เป็น B ในปี 2558 ซึ่งอยู่ในช่วงใกล้ครบวาระของ กสม. ชุดที่ 2 และเริ่มเข้าสู่การรับตำแหน่งของ กสม. ชุดที่ 3 ในปีเดียวกัน ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งส่งผลต่อการถูกประเมินมาตรฐานการทำงานขององค์กรสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจากเครือข่ายพันธมิตรระดับโลกว่าด้วยสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (Global Alliance of National Human Rights Institutions: GANHRI) ให้ลดสถานะจาก A เป็น B

3.4.1

ขาดความชัดเจนและขาดหลักฐานที่หนักแน่นมากพอที่จะทำให้ข้อเสนอต่อองค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในฐานะผู้ละเมิดสิทธิประชาชนจะยอมรับและนำไปปรับปรุง ข้อเสนอหลายข้อนอกจากไม่ถูกนำไปปฏิบัติยังถูกโต้แย้งกลับซึ่งเป็นปัญหาที่ต่อเนื่องมานาน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของศูนย์วิจัยความสุขชุมชน (2556)

3.5 การทำงานร่วมกับเครือข่าย

พลวัตการทำงานกับเครือข่ายตลอด 2 ทศวรรษของ กสม. พบว่า ใน กสม. ชุดที่ 1 ถือเป็นชุดที่ได้รับความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับเครือข่ายคนทำงานภาคประชาสังคมมากที่สุด โดยการตั้งคณะกรรมการทำงานเชิงประเด็น ในรูปแบบการประสานงานแบบ 3 ประสาน ดังภาพ

ในขณะที่ กสม. ชุดที่ 3 มีคณอนุกรรมการทำงานเชิงประเด็นน้อยสุด คือ 10 ชุด ก่อนที่จะถูกยกเลิกไปในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 อย่างไรก็ดี ในการทำงานของ กสม. ชุดที่ 3 ได้จัดตั้งศูนย์ความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาในภูมิภาคต่าง ๆ จำนวน 12 แห่ง อันเป็นผลจากนโยบายการประสานความร่วมมือระหว่าง กสม. และสำนักงาน กสม. กับสถาบันการศึกษาในพื้นที่ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ที่สามารถเข้าถึงการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชนได้โดยสะดวก เพื่อให้การรับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนในพื้นที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และเพื่อให้การประสานงานระหว่าง กสม. กับภาคส่วนต่าง ๆ ในพื้นที่เป็นไปอย่างรวดเร็วและทันต่อสถานการณ์ นอกจากนี้ ยังมุ่งหวังให้ศูนย์ฯ ในภูมิภาค มีบทบาทหน้าที่ร่วมสร้างความรู้ความเข้าใจสิทธิมนุษยชนในพื้นที่ประสานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนเบื้องต้นในพื้นที่เป็นศูนย์รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล ด้านสิทธิมนุษยชนในพื้นที่ ศึกษาวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาสิทธิมนุษยชนในพื้นที่ ส่งเสริมกิจกรรมด้านสิทธิมนุษยชนในพื้นที่ และระดมพลังภาคีเครือข่ายสิทธิมนุษยชนในพื้นที่เพื่อปฏิบัติงานด้านสิทธิมนุษยชน

กสม. ชุดที่ 4 มีความพยายามขับเคลื่อนสิทธิมนุษยชนในสังคมไทยด้วยการประสานความร่วมมือและขยายเครือข่ายคนทำงานเพิ่มขึ้นในรูปของการแต่งตั้งเป็นคณะที่ปรึกษา 6 ด้าน จำนวน 218 คน ตามประกาศลงวันที่ 6 กันยายน 2564 นอกจากนี้ ยังมีการเปิดสำนักงาน กสม. สาขาในภูมิภาคเป็นแห่งแรกที่ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา เมื่อวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2565 พร้อมทั้งได้ให้กรอบอัตรากำลังเบื้องต้น คือ เจ้าหน้าที่ 20 ราย แบ่งเป็น ข้าราชการ 17 ราย และพนักงานราชการ 3 ราย ปฏิบัติงานตามกลุ่มงานต่อไปนี้ (1) กลุ่มงานบริหาร (2) กลุ่มงานคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และ (3) กลุ่มงานส่งเสริมและเฝ้าระวังสถานการณ์สิทธิมนุษยชน และได้มีคำสั่งให้ข้าราชการและพนักงานราชการสังกัดสำนักงาน กสม. พื้นที่ภาคใต้ซึ่งปัจจุบันปฏิบัติหน้าที่ ณ สำนักงาน กสม. ส่วนกลางไปปฏิบัติหน้าที่ราชการ ณ สำนักงาน กสม. พื้นที่ภาคใต้นับเป็นความพยายามในการขยายช่องทางในการเข้าถึงประชาชนเพื่อให้สามารถรับเรื่องร้องเรียนและทำงานร่วมกันกับภาคประชาชนได้สะดวกรวดเร็วขึ้น

4. ปัญหา อุปสรรค ข้อท้าทาย

4.1 ความท้าทายทางสังคมและการเมือง

4.1.1

การเมืองภายในไม่เป็นประชาธิปไตย บริบททางการเมืองไทยที่เพิ่งปรับเปลี่ยน การปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นประชาธิปไตยในปี 2475 ซึ่งเป็นระบอบที่ให้คุณค่ากับสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาค ในความเป็นมนุษย์ที่มีศักดิ์ศรีเสมอกัน หากแต่ในช่วงการเปลี่ยนผ่าน ระบอบ แนวคิดเรื่องสิทธิมนุษยชนและการมองเห็นคุณค่าความเป็น มนุษย์ที่มีความเห็นแตกต่างกันได้นั้นยังไม่ลงตัว สถานการณ์การละเมิด สิทธิมนุษยชนจึงยังเป็นปัญหาสำคัญ โดยเฉพาะมีเหตุการณ์สำคัญ ๆ ที่ท้าทายต่อสิทธิมนุษยชนในสังคมไทยอยู่มาก แม้ว่าไทยจะได้ร่วมประกาศ รับรองสิทธิมนุษยชนสากลไปแล้วตั้งแต่ปี 2491 เช่น มีเหตุการณ์การบังคับ สูญหายของหะยี สุลหลง ในภาคใต้ของไทย การลอบสังหารผู้แทนราษฎร ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นต้น

4.1.2

การเมืองแบ่งขั้วค่ายในช่วงปี 2548 - 2553 จากวิกฤตการเมืองเสื้อเหลือง-เสื้อแดง ซึ่งสัมพันธ์กับการทำหน้าที่ปกป้องคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ของประชาชนในทางการเมือง

4.1.3

ผลพวงจากรัฐประหาร 2 ครั้ง คือ รัฐประหาร ปี 2549 และ รัฐประหาร ปี 2557 ซึ่งรัฐประหารแต่ละครั้งส่งผลกระทบต่อการดำเนินงานปกป้อง สิทธิมนุษยชนของ กสม. อย่างมีนัยยะสำคัญ พิจารณาเฉพาะสถิติ การละเมิดสิทธิมนุษยชนหลังการรัฐประหาร 2557 เฉพาะกรณีนโยบาย การทวงคืนผืนป่าอย่างเดียวย พบว่ามีประชาชนถูกละเมิดสิทธิในการทำมา หากินและอาศัยอยู่ในพื้นที่ป่ามากกว่า 46,000 คดี (ILAW, 2562) กรณี มาตรา 112 มีผู้ถูกกล่าวหา 176 คนใน 186 คดี (ศูนย์ทนายความ เพื่อสิทธิมนุษยชน, กุมภาพันธ์ 2565) ทั้งนี้ เด็กและเยาวชนอายุต่ำกว่า 18 ปีรวมอยู่ในนั้นด้วยและเป็นประเด็นที่ กสม. ถูกคาดหวังว่าควรมี บทบาทในการปกป้องสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นเชิงวิพากษ์ วิจัยในเรื่องดังกล่าวได้

4.2 ความท้าทายในการทำหน้าที่เป็นองค์กรหลักของประเทศด้านสิทธิมนุษยชน

4.2.1

บทบาทนำระดับประเทศในเชิงการกำหนดนโยบายสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ สืบเนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยกำหนดให้ กสม. เป็นองค์กรอิสระ แต่กฎหมายไม่ได้กำหนดให้มีบทบาทในการวางกรอบนโยบายในลักษณะการเป็นแผนแม่บทระดับชาติเรื่องสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งในยุคแรกของการก่อตั้ง กสม. คณะรัฐมนตรีภายใต้รัฐบาลของนายอานันท์ ปันยารชุน นายกรัฐมนตรีและประธานคณะทำงาน ได้รับรองนโยบายและแผนปฏิบัติการแม่ด้านสิทธิมนุษยชนไปแล้วเมื่อ 17 ตุลาคม 2543 (รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี 2546, 85) ทำให้ในระยะเวลาต่อมาเมื่อต้องทำหน้าที่ตามกฎหมายรัฐธรรมนูญซึ่งเปลี่ยนแปลงไปตามการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง โดยเฉพาะรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 247 วรรค 3 ที่ว่า เสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งใด ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน จึงขาดพลัง ขาดทิศทาง และความชัดเจนในการถือปฏิบัติร่วมกันทั้งประเทศ ในขณะที่แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่จัดทำโดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม ซึ่งหากพิจารณาตามลำดับกฎหมายอาจจะมีสถานะความน่าเชื่อถือในระดับชาติและระดับนานาชาติน้อยกว่าแผนแม่บทขององค์กรสิทธิมนุษยชนระดับชาติถ้าหากว่า กสม. สามารถผลักดันให้เกิดขึ้นได้จริง

1

2

3

4

4.2.2

การรักษามาตรฐานตามหลักการปารีสภายใต้การเมืองการปกครองที่ไม่เป็นประชาธิปไตยมากนัก สืบเนื่องจากไทยเข้าเป็นสมาชิกของเครือข่ายพันธมิตรระดับโลกว่าด้วยสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (GANHRI) ซึ่งเป็นองค์กรที่ช่วยเหลือสมาชิกให้สามารถปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานที่ควรจะเป็นในการปกป้องคุ้มครองและส่งเสริมการเคารพสิทธิมนุษยชน โดยเครือข่ายได้มีข้อกำหนดของหลักการปารีสเป็นแนวทางในการถือปฏิบัติร่วมกัน เพื่อเป็นหลักประกันว่าสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของรัฐต่าง ๆ จะมีความเป็นอิสระในการทำหน้าที่ เพื่อที่จะ 1) ส่งเสริมสิทธิมนุษยชน 2) แนะนำรัฐบาลในเรื่องการปกป้องสิทธิมนุษยชน 3) ทบทวนกฎหมายสิทธิมนุษยชน 4) เตรียมรายงานสิทธิมนุษยชน 5) รับและสอบสวนเรื่องราวร้องทุกข์จากสาธารณชน แต่ด้วยเงื่อนไขทางสังคมการเมืองไทยที่ยังไม่มีเสถียรภาพมากนัก และประชาธิปไตยไม่ได้หยั่งรากลึกอย่างมั่นคงเพียงพอ ตลอดจนวัฒนธรรมการเคารพสิทธิมนุษยชนยังเป็นที่ขาดความรู้ความเข้าใจอย่างแท้จริงในสังคม โดยเฉพาะในฝ่ายผู้มีอำนาจในการกำหนดนโยบายและออกกฎหมายต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการปารีส ดังนั้น จึงยังมีนโยบายและกฎหมายบางประการที่ไม่เอื้อให้การทำงานภายใต้หลักการปารีสมีความต่อเนื่องและเห็นผลเป็นที่ประจักษ์ชัดมากนัก

4.2.3

การปรับปรุงโครงสร้างและยกระดับคุณภาพการทำงานของบุคลากร

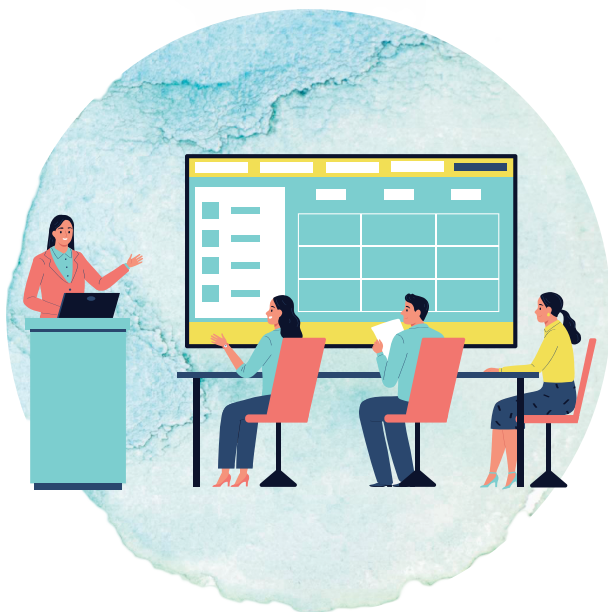
4.2.3.1

การปรับโครงสร้างองค์กรให้เอื้อต่อการทำงานในเชิงบูรณาการความร่วมมือภายในให้มากขึ้น เนื่องจากการจัดโครงสร้างที่มีอยู่เดิมเป็นลักษณะเป็นแท่ง และขาดการไหลเวียนของการสื่อสารภายในองค์กรแนวระนาบ ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการส่งต่อและติดตามงาน

4.2.3.2 วัฒนธรรมองค์การราชการ

“ระเบียบขั้นตอนมาก” “เข้าถึงยาก” “ล่าช้า” เป็นถ้อยคำที่สะท้อนจากมุมมองของคนภายนอกที่มองกลับเข้ามายังการทำงานของ กสม. โดยเฉพาะในส่วนของสำนักงาน กสม. ที่ถูกตั้งข้อครหาว่า ติดกับดักความเป็นราชการ ไม่ได้ใส่ใจต่อทุกข์ร้อนของชาวบ้านมากพอ แก้ปัญหาให้ชาวบ้านไม่ได้ทันทั่วทั้งที่ บางกรณีที่ชาวบ้านถูกจับ หรือเยาวชนที่เคลื่อนไหวทางการเมืองถูกจับกุมคุมขังโดยไม่ได้สิทธิในการเข้าถึงทนายความ หรือถูกคุกคามทางเพศ ซึ่งปรากฏเป็นข่าวในสังคมแล้วแต่ กสม. ยังไม่แสดงตนปกป้องประชาชน เป็นต้น

ในทางตรงกันข้าม มุมมองจากคนภายในองค์กรเองสะท้อนว่า ไม่มีอำนาจและภาระงานที่อยู่ตรงหน้ามีมากเกินไป จะปลีกตัวได้ไม่รู้ว่าจะต้องทำอะไรอย่างไรเพราะเป็นเพียงพนักงานตัวเล็ก ๆ หากไม่มีระเบียบหรือคำสั่งก็เกรงว่าจะทำผิด

1

2

3

4

4.3 ข้อท้าทายทางวัฒนธรรมไทย

4.3.1 ความไม่ลงรอยของชุดคุณค่าสากลกับชุดคุณค่าของสังคมไทย พบว่า “สิทธิมนุษยชนเป็นเรื่องของฝรั่ง” “สิทธิมนุษยชนเป็นการแทรกแซงของต่างชาติ” ยังคงเป็นวาทกรรมที่ลดทอนความน่าเชื่อถือในการขับเคลื่อนการเคารพสิทธิมนุษยชน ขณะที่คุณค่าหลักเรื่องความเสมอภาคเท่าเทียมในความเป็นมนุษย์ยังคงถูกท้าทายด้วยชุดคุณค่าที่ว่า “คนไม่เท่ากัน” และการเปรียบเทียบว่า “นี้ยังไม่เท่ากัน” หรือ “ทำบุญมาต่างกัน”

4.3.2 วิฤตความเชื่อมั่น กสม. คืออะไร กสม. มีไว้ทำไม กสม. มีไว้ทำอะไรไม่ได้ช่วยประชาชนไม่ได้ เป็น “ยักษ์ไม่มีกระบอง” เป็นถ้อยคำที่พบมากจากมุมมองของคนภายนอก รวมทั้งความกังขาว่าจะทำหน้าที่เข้าข้างรัฐ ปกป้องรัฐมากกว่าที่จะปกป้องและเข้าข้างประชาชน

4.3.3 การผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระดับนโยบายอย่างได้ผล โดยเฉพาะในเรื่องกระบวนการความยุติธรรมที่เป็นธรรมซึ่งเสี่ยงสะท้อนของคนในกระบวนการยุติธรรมเองยังรู้สึกว่าเป็นเรื่องยาก ในขณะที่ความยุติธรรมเป็นปัญหาหลักของประเทศ

4.4 รูปแบบใหม่ของการละเมิดสิทธิมนุษยชน

4.4.1 การละเมิดโดยนโยบายของรัฐที่แนบเนียนมากขึ้น โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ

4.4.2 ประเด็นทางด้านความเสมอภาคและความเป็นธรรมทางเพศ เช่น ผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ

5. สรุปความก้าวหน้าของสิทธิมนุษยชนไทยในรอบ 2 ทศวรรษ

5.1 ความก้าวหน้าในเรื่องการออกกฎหมายที่เกี่ยวข้อง จำนวน 8 ฉบับตั้งแต่ปี 2540 และกำลังอยู่ในกระบวนการขั้นตอนในรัฐสภาอีก 1 ฉบับ คือ ร่าง พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ. ... ซึ่งสอดคล้องกับอนุสัญญาระหว่างประเทศ ที่ประเทศไทยเป็นภาคี 2 ฉบับ คือ อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนในการบังคับให้หายสาบสูญ และ อนุสัญญาการต่อต้านการทรมาน และการปะติบัติหรือการลงโทษอื่นที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือย่ำยีศักดิ์ศรี (23 กุมภาพันธ์ 2565)

5.2 ความก้าวหน้าในเรื่องการส่งเสริมความรู้เรื่องสิทธิมนุษยชนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาในระดับผู้บริหารระดับสูง

5.3 ความก้าวหน้าในเรื่องการส่งเสริม ธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน (Business and Human Rights)

5.4 การปรับสถานะ

เมื่อวันที่ 29 มีนาคม 2565 SCA แจ้งให้ กสม. ทราบถึงผลการพิจารณาว่า ได้เสนอให้ กสม. ไทย ได้รับสถานะ A ซึ่งหมายถึง การเป็นสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่มีความสอดคล้องกับหลักการเกี่ยวกับ “หลักการปารีส” (Paris Principles) โดยสมบูรณ์

การได้รับสถานะ A จะทำให้ กสม. ได้รับการยอมรับจากประชาคมนานาชาติ สามารถเข้าไปมีบทบาทในเวทีนานาชาติ และสามารถสมัครเข้าเป็นคณะกรรมการบริหารในเวทีที่เป็นกลไกด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ ซึ่ง กสม. สามารถแสดงท่าที ความเห็น และการนำเสนอบทบาทพัฒนาการในมิติด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย รวมถึงสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง กฎหมาย และวัฒนธรรมของสังคมไทยต่อประชาคมระหว่างประเทศ และการที่ กสม. สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในเวทีระหว่างประเทศ และกลไกด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ จะทำให้ กสม. สามารถนำกลไก หลักการ และแนวปฏิบัติที่ได้รับการยอมรับตามมาตรฐานสากลมาช่วยปรับปรุงเพิ่มประสิทธิภาพของ กสม. ในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน โดยการสร้างความเข้าใจและชี้ให้เห็นถึงผลกระทบที่เกิดจากการละเมิดสิทธิมนุษยชน เพื่อเสนอแนะต่อรัฐบาล และรัฐสภา อันจะอำนวยความสะดวกต่อการพัฒนางานด้านการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชนให้แก่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ผังแสดงพลวัตสิทธิมนุษยชนในสังคมไทย การปรับปรุงโครงสร้าง/นโยบาย และการแก้ไขหลอม ทกพลิกและสร้าง ชุดความคิด ผ่านพัฒนาการของ กสม. และสำนักงาน กสม. ในช่วงระหว่างปี 2544 - 2564

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

กสม. 2
พ.ศ. 2552

พ.ร.บ. กสม.
พ.ศ. 2542

กสม. 1
พ.ศ. 2544

ศูนย์ประสานงานฯ จชท.
(มอ. ปัตตานี)
24 มี.ค. 2557

กสม. 3
พ.ศ. 2558

- ผู้เสียหาย
ในภูมิภาค
(ปัจจุบันมี 12 แห่ง)
- รัฐธรรมนูญ 60
- พ.ร.ป. กสม.
- เปิดศูนย์ไกล่เกลี่ย

สถานะ: B
พ.ศ. 2558

กสม. 4
พ.ศ. 2564

- คู่มือการจัดการเรียนรู้
สำหรับนักศึกษาในวิชา
สังคมศึกษา กสม. พื้นที่ภาคใต้
- วารสารกฎหมายสิทธิ

หลักสตรปะระกา
สำหรับสิทธิมนุษยชน
สำหรับนักบริหารระดับสูง (ปสม.) มี.ค. 62

กสม. Vr กฎหมายไทย

พ.ร.บ. ปราบปราม
การลักขโมยและเด็ก
พ.ศ. 2540

แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2544
(โดยกรมคุ้มครองสิทธิ
ทุก 5 ปี)

พ.ศ. 2546
- พ.ร.บ. คุ้มครองเด็ก
- พ.ร.บ. ผู้สูงอายุ

พ.ร.บ. ด้ามนุษย์
พ.ศ. 2551

แผนปฏิบัติการระดับชาติ
ว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน
ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2562
(โดยกรมคุ้มครองสิทธิ)

พ.ศ. 2550
- พ.ร.บ. คุณภาพชีวิตคนพิการ
- พ.ร.บ. ความรุนแรงในครอบครัว

พ.ร.บ. คุ้มครองแรงงาน
พ.ศ. 2541

พ.ร.บ. คุ้มครองผู้รับงานไปทำที่บ้าน
พ.ศ. 2553

พ.ร.บ. ป้องกัน
และปราบปรามการทรมาน
และการกระทำใช้บังคับ
พ.ศ. ...

6. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอเชิงนโยบาย	ข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์การขับเคลื่อน
1. การแก้ไขข้อกฎหมายต่าง ๆ เพื่อเป็นหลักประกันความเป็นอิสระในการทำหน้าที่ปกป้องคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชนตามมาตรฐานสากล และเพื่อตอบโจทย์การปรับสถานะขององค์กรสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในระดับนานาชาติ และเพื่อให้สามารถปกป้องคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในสังคมไทยอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น	ควรนำการจัดทำแผนแม่บทด้านสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่เคยเสนอในสมัยรัฐบาลนายอานันท์ ปันยารชุน กลับมาจัดทำเป็นแผนแม่บทสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเพื่อให้มีผลใช้บังคับอย่างเป็นรูปธรรม เป็นหลักประกันการปฏิบัติตามหลักการสิทธิมนุษยชนในระดับประเทศ
2. การปรับปรุงโครงสร้างองค์กรให้บุคลากรมีประสิทธิภาพสูงขึ้นในการทำงานตอบสนองอย่างครบวงจร และทันทั่วถึงกับรูปแบบใหม่ๆ ที่สลับซับซ้อนของการละเมิดสิทธิมนุษยชน ตลอดจนการปรับวัฒนธรรมการทำงานขององค์กรให้เป็นองค์กรสมัยใหม่ที่มีจิตวิญญาณและมีแนวทางการเสริมศักยภาพ ฟื้นฟูแรงบันดาลใจทั้งของตนเองและบุคคลที่ถูกละเมิดสิทธิด้วย	2.1 จัดกระบวนการฟื้นฟูจิตวิญญาณคนทำงาน 2.2 สร้างพื้นที่สำหรับการบูรณาการ และสร้างเป้าหมายร่วม 2.3 ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่ออำนวยความสะดวกในการทำงานทั้งในส่วนของการรับเรื่องร้องเรียน การติดตามการแก้ปัญหา และการรายงานผล 2.4 จัดทำฐานข้อมูลและสร้างกลไกการติดตาม 2.5 พัฒนาทักษะความเชี่ยวชาญเฉพาะ 2.6 สร้างระบบสวัสดิการ และเส้นทางการเติบโตในหน้าที่การงานที่ชัดเจนและเป็นธรรม
3. การสร้างระบบกลไกให้ประชาชนผู้ที่ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนสามารถเข้าถึงการพิทักษ์ปกป้องสิทธิได้อย่างรวดเร็วและทั่วถึงโดยอาจใช้รูปแบบการทำงานร่วมกับเครือข่ายต่าง ๆ อย่างแข็งขันและใกล้ชิดกับภาครัฐ เอกชน และประชาชนทุกภาคส่วน	3.1 ขยายช่องทางให้ประชาชนเข้าถึงได้ง่ายและทั่วทุกภูมิภาค 3.2 นำรูปแบบการประสานความร่วมมือแบบ 3 ประสานกลับมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการขับเคลื่อนเชิงรุก

1

2

3

4

6. ข้อเสนอแนะ (ต่อ)

ข้อเสนอเชิงนโยบาย	ข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์การขับเคลื่อน
4. การสื่อสารสร้างการรับรู้ข้อมูลที่ต้องการในเรื่องบทบาทหน้าที่ของ กสม. และข้อจำกัดที่มีอยู่ตามกฎหมายฉบับปัจจุบันเพื่อสร้างความรับรู้ที่ถูกต้องให้แก่สังคม โดยใช้ช่องทางการสื่อสารที่หลากหลายทั้งสื่อเก่าและสื่อใหม่เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงได้โดยง่าย	4.1 การสื่อสารผ่านช่องทางใหม่ ๆ มากขึ้นและมีช่องทางในการสื่อสารสองทางที่ตอบสนองอย่างรวดเร็ว ถูกต้อง 4.2 เปิดพื้นที่สำหรับการสื่อสารรับเรื่องร้องทุกข์และการสื่อสารสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องสิทธิมนุษยชนให้สามารถเข้าถึงได้ง่าย เช่น อาจจะพัฒนา free application ขึ้น
5. การส่งเสริมและติดตั้งชุดความรู้ด้านสิทธิมนุษยชนให้เป็นที่แพร่หลาย ทั้งในระบบการศึกษาระดับอุดมศึกษา และในการศึกษาขั้นสูงของหน่วยงานภาครัฐ โดยเฉพาะในกองทัพ และองค์กรตำรวจ	5.1 จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายให้กระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ (อว.) บรรจุวิชาสิทธิมนุษยชนเป็นวิชาพื้นฐานบังคับ 5.2 เสนอให้สิทธิมนุษยชนเป็นวิชาบังคับของบุคลากรวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการความยุติธรรม 5.3 เสนอให้โรงเรียนในสังกัดของกองทัพและสำนักงานตำรวจแห่งชาติต้องบรรจุวิชาสิทธิมนุษยชนไว้ในหลักสูตร
6. ขยายเครือข่ายอาสาสมัครสิทธิมนุษยชน (อ.กสม.)	การส่งเสริมและติดตั้งชุดความรู้ด้านสิทธิมนุษยชนให้เป็นที่แพร่หลายทั้งในระบบการศึกษาอย่างครบวงจร และนอกระบบการศึกษา โดยเฉพาะประชาชนกลุ่มที่มีความต้องการพิเศษต่าง ๆ ให้สามารถเข้าถึงได้อย่างทั่วถึง เช่น การใช้ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ การจัดฝึกอบรมอาสาสมัครสิทธิมนุษยชน (อ.กสม.) เป็นต้น

รายการ เอกสารอ้างอิง

รายการเอกสารอ้างอิง

กระทรวงการต่างประเทศ. (2558). ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน - Universal Declaration of Human Rights. สืบค้นจาก <https://humanrights.mfa.go.th/th/humanrights/obligation/>

ข่าวสดออนไลน์. (2563). จี้ถอนข้อสงวน อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ข้อ 22 พบไทยเป็นชาติเดียวในโลก. สืบค้น จาก https://www.khaosod.co.th/monitor-news/news_4887524

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ. (2545). รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี 2545. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ.

_____. (2546). รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี 2546. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

จุฬารัตน์ ดำรงวิถีสรรพ. (2552). การซ่อมสร้างประวัติศาสตร์และความทรงจำหลอน: การศึกษากิจกรรมจากความทรงจำกรณีถ้ำแดง ในชุมชนลำสินธุ์ อ.ศรีนครินทร์ จ.พัทลุง. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.

ชัยวัฒน์ สถาอานันท์. (2528). แนะนำและวิจารณ์การเรียนการสอนสิทธิมนุษยชน. ใน การเมืองมนุษย์: รัฐศาสตร์ทวนกระแส, (น.186- 193). กรุงเทพฯ: ดอกหญ้า.

_____. (2536). สิทธิมนุษยชนในสังคมไทย: ข้อมูลบางประการและข้อสังเกตเชิงเปรียบเทียบ กับประเทศต่าง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้. วารสารสิทธิปริทัศน์, 7(20), 76 – 85.

ชาญชัย ชัยสุขโกศล, โชติวุฒิ อินันตดา, และภัทร กิตติมานนท์ (ผู้แปลและเรียบเรียง). (2564). กำเนิดองค์กรสายพันธุ์ใหม่. นครปฐม: เอ็กเซลเลนซ์พีเพิล.

ชำนาญ จันทรเรือง. (2558). กรรมการสิทธิฯ: ลดเกรดได้แต่ย่อยเล็กไม่ได้. กรุงเทพธุรกิจ. สืบค้นจาก <https://www.bangkokbiznews.com/blogs/columnist/108218>

ธัญลักษณ์ เหลืองวิสุทธิ, และบัณฑิต จันทรโรจนกิจ. (2536). สัมภาษณ์พิเศษ ดร.ชัยวัฒน์ สถาอานันท์ นายทองใบ ทองเปาด์ เรื่อง สิทธิมนุษยชน. วารสารสิทธิปริทัศน์, 7(20), 5 - 21.

นพนธิ สุริยะ. (2559). สิทธิมนุษยชน: แนวคิดและการคุ้มครอง. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

บีบีซีไทย. (22 กุมภาพันธ์ 2564). 30 ปี รัฐประหาร รสช.: ย้อนรอยการยึดอำนาจในไทย-เทียบรัฐประหารเมียนมา ผ่านสายตาทิมงานบ้านพิษณุโลก. สืบค้นจาก <https://www.bbc.com/thai/thailand-56150535>

ประชาไท. (2550). รายงาน: “การค้าสิ่งมีชีวิตที่เรียกว่า มนุษย์” กับเส้นทางอาชญากรรมข้ามชาติในไทย (2). สืบค้นจาก <https://prachatai.com/journal/2007/07/13343>

- พสุทธิสาน ชุมพล (บ.ก.). (2558). การจัดการศึกษาสิทธิมนุษยชน: แนวทางประชาสังคม. กรุงเทพฯ: เอ.เอส.พี ดีไซน์ พรินติ้ง.
- พุทธพงษ์ เจียมรัตติโย. (2563). จอน อึ้งภากรณ์ กับเบื้องหลังการถ่ายหนังบันทึกการต่อสู้ของกรรมกรหญิงโรงงานฮาร์ว. สืบค้นจาก <https://www.fapot.or.th/main/information/article/view/266>
- มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ศูนย์เครือข่ายวิชาการเพื่อสังเกตการณ์และวิจัยความสุขชุมชน (ศูนย์วิจัยความสุขชุมชน). (2556). การประเมินศักยภาพและพัฒนาระบบงานและกระบวนการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน ตามมาตรา 257 (1) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ.
- ยุกติ มุกดาวิจิตร. (2555). จากเรื่องเล่าส่วนตัวสู่สิทธิมนุษยชน. สืบค้นจาก <https://socanth.tu.ac.th/outreach/academic-events/yukti-sidonie-smith-personal-narrative-human-rights-campaigns/>
- รายงานการประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ 22 (เป็นพิเศษ). วันศุกร์ที่ 18 กรกฎาคม 2540 ห้องประชุมหมายเลข 213 – 216 อาคารรัฐสภา.
- เลิศพร อุดมพงษ์. (2564). องค์การอิสระกับการสร้างประชาธิปไตยที่ตรวจสอบได้: ศึกษากรณีคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- วราพร องคะลอย. (2564). การสร้างและการพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรรัฐสมัยใหม่. วารสาร มจร.ทริภูมัยปริทรรศน์, 5(1), 77 – 87.
- วรรณชนพล หิรัญบุรณะ. (2562). บทบาทและกระบวนการสื่อสารทางการเมืองของ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ: ศึกษากรณีการละเมิดสิทธิทางการเมือง ในห้วงเวลาปี พ.ศ. 2552 – 2558. วารสารมหาจุฬานาครทรรค์, 6(10), 4968 – 4986.
- วิชัย ศรีรัตน์ และคณะ. (2556). รายงานการศึกษาโครงการ การจัดทำตัวชี้วัดสิทธิมนุษยชน เบื้องต้นตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน. นนทบุรี: ศูนย์กฎหมายสิทธิมนุษยชน และสันติศึกษา สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ศิรดา ผิวหอม, และพันธ์ทิพย์ จงไกรย. (2562). บทบาทคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในการจัดการความขัดแย้งระหว่างชาวบ้านกับโรงงานผลิตแป้งมันสำปะหลัง ที่ปล่อยน้ำเสียลงสู่คลองพระปรัง. วารสารวิจัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น (ฉบับบัณฑิตศึกษา), 7(3), 91 -102.
- ศรีประภา เพชรหมี่ศรี (บ.ก.). (2544). สิทธิมนุษยชน: เกณฑ์คุณค่าและฐานคิด (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สมิทธี ชูชัยวัฒนา, และกนิษฐา ชิตช่าง. (2558). กรณีถ้ำแดงและผลกระทบที่มีต่อการเร่งรัดออกโฉนดที่ดินในพัทลุง. วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 41(2), 49 -58.

4.4 คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

เสนห์ จามริก. (2527). พัฒนาการสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย. ใน สมาคมสิทธิและเสรีภาพของประชาชน, ศาสตราจารย์เสนห์ จามริก: สิทธิมนุษยชนในสังคมไทย, (น.105-121). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดือนตุลา.

_____. (2549). สิทธิมนุษยชนไทยในกระแสโลก. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).

สุพัตรา ภูมิประภาส, และเพ็ญภา หงษ์ทอง (ผู้แปล). (2545). ใบอนุญาตข้ามคืน: บันทึกการทารุณกรรมทางเพศในรัฐฉาน. กรุงเทพฯ: สมาเพื่อสิทธิมนุษยชนและการพัฒนาแห่งเอเชีย (ฟอร์ัม-เอเชีย).

สุวิชา พัฒนาไพรวัลย์. (2564). ปมร้อน “เหยียดคนอีสาน” จากอดีตถึงปัจจุบัน สังคมไทย ฝงลึก มองคนไม่เท่ากัน. ไทยรัฐออนไลน์. สืบค้นจาก <https://www.thairath.co.th/scoop/theissue/2237044>

สมเกียรติ เกียรติเลขากุล. (2561). สิทธิมนุษยชน กฎหมายไทย และการบังคับใช้กฎหมาย. วารสารรัชต์ภาคย์, 12(5), 194 – 213.

สมคิด พุทธศรี. (2562). เชื้อสถานที่การณ์การเมืองโลก : การทวนคืนของประวัติศาสตร์และการจัดระเบียบโลกใหม่. สืบค้นจาก https://www.the101.world/world_101_2018/

สมบุญ ดุลยกาญจน์. (2539). การลุกฮือของประชาชนในการต่อต้านการครอบงำทางการเมืองของทหาร: กรณีเหตุการณ์เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2535 (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ. (2558). มาตรฐานและแนวทางการดำเนินงานของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การค้ำของ สกสค.

อรรถจักร์ สัตยานุรักษ์. (2557). ประชาธิปไตย คนไทยไม่เท่ากัน. กรุงเทพฯ: มติชน.

อมรา พงศาพิชญ์. (2557). กระบวนทัศน์ “สิทธิมนุษยชน” และ “ความยุติธรรม” สำหรับสังคมเปลี่ยนผ่าน. วารสารสังคมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 44(2), 7-20.

อุดมศักดิ์ ลีนิจพงษ์. (2561). สิทธิมนุษยชน (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

อำนาจ มงคลสืบสกุล. (2561). พัฒนาการสิทธิมนุษยชนไทย และการเข้าร่วมเป็นภาคีสันติสัญญาด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ. วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 1(2), 56 – 74.

อวยพร เชื้อนแก้ว. (2565). ห้องเรียนเปลี่ยนวัฒนธรรม สันติภาพศึกษา (Peace education): แนวทางการจัดการศึกษาเพื่อการเปลี่ยนแปลงสำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

- Amnesty International Thailand. (2020). ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน. สืบค้นจาก <https://www.amnesty.or.th/our-work/hre/udhr/>
- EQUINET. (2021). *The power of narrative: Together for equality and human rights*. Retrieved from <https://equineteurope.org/the-power-of-narrative-together-for-equality-and-human-rights/>
- European Network of National Human Rights Institutions. (2022). *UN Paris Principles & Accreditation*. Retrieved from <https://ennhri.org/about-nhris/un-paris-principles-and-accreditation/>
- Hoddy, E., & Gray, J. (2020). *Human rights leadership: Toward a research and practical agenda for challenging times. Working Paper No. 9*. Human Rights Defender Hub, University of York, United Kingdom.
- Laloux, F. (2014). *Reinventing Organizations*. Belgium: Nelson Parker.

บุคคลากร

- [illegible]

- [illegible]

ภาพเครื่องหมายราชการของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
(ใช้ระหว่างปี 2546 - 19 มีนาคม 2563 และตั้งแต่วันที่ 3 ธันวาคม 2564 - ปัจจุบัน
โดยมีการปรับเปลี่ยนข้อความแสดงความหมายเพิ่มเติม)

มีความหมาย ดังนี้

รูปทรงดอกบัว

หมายถึง ความมีคุณธรรม ความเอื้ออาทร
ระหว่างเพื่อนมนุษย์

รูปมือ

หมายถึง การโอบอุ้มคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
สิทธิและเสรีภาพของทุกภาคส่วนของสังคม
ทั้งในระดับประเทศและระหว่างประเทศ ด้วยหลัก
แห่งความเสมอภาค และภราดรภาพ

รูปคนล้อมเป็นวงกลม

หมายถึง ความร่วมมือกันของทุกภาคส่วนใน
สังคม เพื่อให้เกิดพลัง ในการเสริมสร้าง
วัฒนธรรมสิทธิมนุษยชนให้เป็นส่วนสำคัญใน
กระบวนการพัฒนาประเทศ

สีน้ำเงิน

หมายถึง ความมุ่งมั่นอดทนในการทำงาน
เพื่อสร้างความสามัคคีและการประสานพลัง
จากทุกภาคส่วนของสังคมในการเสริมสร้าง
วัฒนธรรมสิทธิมนุษยชนในสังคมไทย

อ้างอิง: ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดภาพเครื่องหมายราชการตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายราชการ พุทธศักราช 2482 (ฉบับที่ 312) ลงวันที่ 25 พฤศจิกายน 2564 เมื่อวันที่ 3 ธันวาคม 2564 ซึ่งได้กำหนดภาพเครื่องหมายราชการของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไว้เป็นเครื่องหมายราชการแทน
เครื่องหมายเดิม (ตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีลงวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2563) โดยประกาศในเว็บไซต์ราชกิจจานุเบกษา วันที่ 3 ธันวาคม 2564

Office of the National Human Rights Commission of Thailand

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ ๙๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐

อาคารรัฐประศาสนภักดี (อาคารบี) ชั้น ๖-๗

๑๒๐ หมู่ที่ ๓ ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

โทรศัพท์ : ๐-๒๑๔๑-๘๘๗๔ fax : ๐-๒๑๔๓-๔๕๖๖

สายด่วนร้องเรียน ๑๙๗๗

E-Mail : library@nhrc.or.th, nhrc.library@gmail.com

เว็บไซต์ www.nhrc.or.th

ไฟล์ E-Book

ไฟล์ PDF

ISBN 978-616-8274-20-0

